

N:o 145.

Ank. till Riksd. kansli den 30 April 1909 kl. 1 e. m.

Utlåtande, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående anvisande af medel till uppförande af erforderliga ekonomihus å lotterna n:r 1—5 af Flyinge kungsgård, Valleberg kallade, i Malmöhus län.

(I. A.)

I en till Riksdagen den 23 april 1909 aflåten, till statsutskottet för förberedande behandling öfverlämnad proposition (n:o 212) har Kungl. Maj:t under åberopande af bilagdt utdrag af statsrådsprotokollet öfver jordbruksärenden för samma dag föreslagit Riksdagen att såsom bidrag till uppförande af erforderliga ekonomihus å lotterna n:r 1—5 af Flyinge kungsgård, Valleberg kallade, på extra stat för år 1910 anvisa ett belopp af 20,000 kronor med rätt för Kungl. Maj:t att förskottsvis under innevarande år af tillgängliga medel utanordna beloppet.

Till berörda statsrådsprotokoll har departementschefen i detta ärende anfört följande:

»På grund af nådigt bref den 7 oktober 1892 utarrenderade domänstyrelsen för Flyinge hingstdepås räkning genom kontrakt den 20 oktober 1893 för en tid af tjugu år, till den 14 mars 1914, lotterna n:r 1, 2, 3, 4 och 5 — med vissa närmare angifna undantag — af Flyinge kungsgård, Valleberg kallade, i Södra Sandby socken af Malmöhus län. Genom transportresolution den 17 november 1899 har arrendet öfverlåtits till nuvarande arrendatorn.

Enligt anteckning i instrumentet öfver senaste arrendeuppskattningen innehåller egendomen, som är belägen omedelbart intill Flyinge hingstdepå, 313 hektar, 86,7 ar, däraf 283 hektar 84,6 ar åker samt återstoden madäng. Af detta ägoområde, som är fördeladt uti 4 skiften, brukas dock endast ett, det s. k. hufvudskiftet, innehållande

223 hektar 49,4 ar åker och 29 hektar 47,7 ar äng, af arrendatorn själf, medan de öfriga äro upplåtna till olika brukare mot lega och dagsverks-skyldighet. I arrende betalas dels in natura 80,000 kilogram hö, 100,000 kilogram halm och 25,200 kilogram hafre, dels ock kontant 3,500 kronor, hvilket allt å vissa i kontraktet bestämda tider erlägges till Flyinge hingstdepå.

Beträffande egendomens byggnader är i arrendekontraktet bland annat stadgadt, att arrendatorn åligger dels att väl underhålla och, när så påfordras, nybygga samt vid afträdandet i fullgodt stånd från sig lämna de å egendomen befintliga, kronan tillhöriga byggnader utan rätt till ersättning därför af något slag, dels ock att brandförsäkra dessa byggnader till deras fulla uppskattade värde. Åstundar han själf taga befattning med botandet af brandskada, som å egendomen inträffat, må brandstodsersättningen till honom utbetalas mot ställd borgen för medlens behöriga användande till de afbrända eller skadade husens iståndsättande. Därest arrendatorn icke själf vill afhjälpa brandskadan eller kan ställa föreskrifven borgen, utbjudes genom vederbörande ämbetsmyndighets försorg brandskadans botande på entreprenadauktion till den minst-bjudande enligt för sådana auktioner i allmänhet gällande föreskrifter, då det åligger arrendatorn att, om entreprenadsumman öfverstiger den belöpande brandstodsersättningen, tillhandahålla entreprenören skillnaden.

Genom eldsvåda den 18 oktober 1908, som uppkommit genom att några tjänstefolkets barn lekt med tändstickor, nedbrunno dels en kronan tillhörig logbyggnad med den däri förvarade grödan, dels ock fyra arrendatorn tillhöriga byggnader, nämligen ett häststall, en koladugård, en logbyggnad samt ett redskapshus och ungrekreatursstall med däröfver befintligt magasin. Den kronan tillhöriga byggnaden var brandförsäkrad för 5,600 kronor, hvilket brandförsäkringsbelopp efter afdrag af värdet å byggnadsgrunden utfallit med 5,550 kronor, som deponerats hos Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande i länet. Af återstående byggnader å egendomen äger kronan fyra stathus och en ladugårdsbyggnad vid Flyinge kungsgård, medan åter boningshus med flygelbyggnad samt brygghus, svinhus och en logbyggnad jämte några stathus äro arrendatorns tillhörighet.

Så snart anmälan om eldsvådan ingått till Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande, anmodade Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande domänintendenten i länet att å egendomen förrätta besiktning för uppgörande af förslag till botande af de genom eldsvådan uppkomna skador; och har sådan besiktning af honom hållits den 30 oktober och den 21 november 1908 i närvaro af arrendatorn, chefen för Flyinge hingst-

depå samt af Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande förordnad sakkunnigt byggnadsbiträde.

I öfver denna besiktning upprättadt instrument har domänintendenten framlagt tre olika med ritningar och kostnadsförslag åtföljda förslag till brandskadans afhjälpande.

Det första af dessa — alternativ I — innefattar uppförandet af endast en logbyggnad af samma storlek och beskaffenhet som den nedbrunna, kronan tillhöriga byggnaden, 35,65 meter lång, 10,69 meter bred och 3,56 meter hög. Byggnaden skulle uppföras af brädbeklädt korsvirke på grund af pelare af beton och gråsten samt med tak af papp på 1 tums spåntade bräder. Kostnaden för denna nybyggnad beräknades till 3,710 kronor 53 öre. Såsom orsak till att detta kostnadsbelopp så väsentligt understider brandförsäkringsvärdet har domänintendenten angifvit, att den nedbrunna byggnaden innehöll öfverflödig timmerinredning, som varit till hinder vid grödans inbärgning samt att i den beräknade kostnaden icke inginge sten till grunden, enär arrendatorn medgifvit, att sådan finge tagas af hvad som däraf funnes å platsen.

Då emellertid domänintendenten ansett en logbyggnad sådan som den föreslagna hvarken kunna tillfredsställa gårdens behof af dylik byggnad eller vara ändamålsenlig och tidsenlig, har såsom andra förslag — alternativ II — blifvit ifrågasatt att för en beräknad kostnad af 7,876 kronor 20 öre af enahanda slags byggnadsmaterialier, som föreslagits för nyss anförda byggnad, uppföra en logbyggnad med hissinnättning, 50 meter lång, 15 meter bred och med en stolphöjd af 6 meter, sålunda väsentligt rymligare än den nedbrunna. I sistnämnda kostnadssumma hade icke upptagits kostnad för hästvandring eller hiss-linor och attiralj för vagnarna, hvilka tillbehör arrendatorn på egen bekostnad borde anskaffa.

Enligt domänintendentens tredje förslag — alternativ III — skulle samtliga för gården nu erforderliga nybyggnader uppföras af kronan. Det har nämligen synts såväl domänintendenten som depåchefen olämpligt, att vid en kronans egendom ett flertal byggnader skulle vara arrendatorns tillhörighet. Följden häraf blefve, ej endast att hänsyn till denna omständighet måste tagas vid arrendeafgiftens bestämmande, utan ock att egendomen ej kunde blifva försedd med vare sig ändamålsenliga eller tillräckliga byggnader, i det att ingen arrendator kunde antagas våga nedlägga stora kostnader på byggnader, som han riskerade att icke få nöjaktigt ersatta vid arrendeperiodens utgång. Ej heller kunde någon lämplig plan vare sig för egendomens verkliga behof af

byggnader eller deras ändamålsenliga förläggning med hänsyn till det dagliga bruket antagas blifva genomförd. Ett tillfälle att å här ifrågasvarande egendom till väsentlig del undanröja nämnda å densamma förefintliga missförhållanden erbjödes nu; och det syntes såväl domänintendenten som depåchefen lämpligt och önskvärdt, att man begagnade sig därpå. De kostnader, kronan härför komme att vidkännas, skulle säkerligen i framtiden blifva återgäldade.

De nybyggnader, som domänintendenten och depåchefen ansett för egendomen behöfliga såsom ersättning för de nedbrunna, vore, förutom omförmälda hissloge, för hvilken kostnaden beräknats

till	kronor	7,876: 20
en häststallsbyggnad, 31,25 meter lång och 10,8 meter bred af 1 ¹ / ₂ stens tegelgrundmur, på grund af gråsten och beton samt med tak af papp, för hvilken kostnaden beräknats till.....	»	8,697: 35
en koladugård, 39 meter lång och 14,90 meter bred af samma slags byggnadsmaterial som häststallet, för hvilken kostnaden beräknats till	»	13,487: 75
en byggnad för vagnsport och redskap, inrymande magasin, 34 meter lång och 10 meter bred, af bredbeklädt korsvirke på grund af pelare af gråsten och beton samt med tak af papp, för hvilken kostnaden beräknats till	»	5,518: 95
<hr/>		
Summa kronor		35,580: 25.

I sammanhang härmed har domänintendenten erinrat, att staten år 1895 lyftat 20,825 kronor 94 öre i ersättning för från Dalby kungsgård exproprierad jord till anläggning af Malmö—Tomelilla järnväg, hvilket belopp syntes domänintendenten böra återgäldas till bestridande af byggnadskostnaderna vid här ifrågasvarande egendom, då inkomsterna af båda dessa egendomar vore anslagna till Flyinge hingstdepå.

Om det såsom alternativ III betecknade, af domänintendenten tillstyrkta förslaget ansåges beaktansvärdt och blefve godkänt, syntes det domänintendenten, att arrendatorn, som tillskyndades nytta genom att han befriades från att själf uppföra erforderliga byggnader, borde bidra till byggnadskostnaderna i den mån de föreslagna byggnaderna afsåge att ersätta de honom förut tillhöriga. Vid öfverläggning med honom härom hade han förklarats sig därtill villig, därest bidraget icke blefve alltför betungande. Såsom skäl för ett lindrigt bidrag hade

arrendatorn framhållit, att honom till följd af eldsvådan tillskyndats betydlig förlust, i det att han måst skingra och försälja en del af sin kobesättning och att det komme att åtgå en ej så kort tid, innan han hunne återfå denna fulltalig och erhålla någon större inkomst af densamma. Under förutsättning att byggnaderna blefve under år 1909 uppförda i öfverensstämmelse med det föreliggande förslaget, hade arrendatorn erbjudit sig att bidraga med 3,324 kronor, som i rundt tal motsvarade, för de sista fyra åren af arrendeperioden, 3 procent af kostnaden för de byggnader, hvilka föreslagits såsom ersättning för de arrendatorn tillhöriga nedbrunna husen, samt att betala detta belopp, då byggnaderna blifvit uppförda och godkända. Detta hans erbjudande ansåge domänintendenten under förevarande omständigheter vara antagligt. Därest byggnadsförslaget komme till utförande, erbjöde sig arrendatorn att dessutom, utan anspråk på ersättning, öfverlämna den gråsten, som funnes kvar efter branden, i den mån den erfordrades för byggnadsarbetet, äfvensom att planera tomterna, där de nedbrunna husen stått.

Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande i Malmöhus län har med skrifvelse den 19 december 1908 till domänstyrelsen öfverlämnat domänintendentens omförmälda besiktningsinstrument och därvid såsom sin mening uttalat, att egendomen borde, i enlighet med hvad domänintendenten under alternativ III föreslagit, med en mindre förändring, som ej ökade kostnadssumman, förses med nya byggnader på kronans bekostnad. Från kostnadsbeloppet, 35,580 kronor 25 öre, mot hvilket Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande icke hade något att erinra, borde afdragas 3,324 kronor, hvarmed arrendatorn själf skulle bidraga såsom ersättning för nyttan af de nya byggnaderna, och komme alltså kronans kostnader för byggnaderna att uppgå till 32,256 kronor 25 öre. Här af stode nu till förfogande allenast brandförsäkringsbeloppet, 5,550 kronor, hvadan alltså ytterligare erfordrades ett belopp af 26,706 kronor 25 öre. Då arrendesumman — såväl naturaprestationerna som det kontanta beloppet — vore för Flyinge hingstdepås underhåll behöflig, antog Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande, att ersättning för byggnadskostnaderna icke kunde beredas arrendatorn genom afkortning å arrendet, utan att eepån af andra statsmedel bereddes motsvarande godtgörelse för den mistade arrendeafkomsten.

Med öfverlämnande af handlingarna i ärendet till stuteriöfverstyrelsen har domänstyrelsen i skrifvelse till stuteriöfverstyrelsen den 5 februari 1900, i likhet med domänintendenten och Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande, tillstyrkt egendomens bebyggande af kronan. De uppgjorda ritningarna och kostnadsförslagen hafva af domänstyrelsen

blifvit underställda af styrelsen anlitadt byggnadskunnigt biträde, som beträffande de olika byggnaderna föreslagit några närmare angifna smärre förändringar och som i fråga om kostnadsförslagen funnit de upptagna prisen skäligen men detta oakadt ansett, att slutsumman möjligen vid en öppen täflan kunde något nedbringas. Domänstyrelsen har för egen del åberopat hvad styrelsens biträde sålunda anfört. Beträffande storleken af det bidrag, arrendatorn borde lämna till byggnadskostnaden för alternativ III af byggnadsförslagen, har domänstyrelsen framhållit, hurusom nu gällande arrendeupplåtelse icke omfattade andra kronan tillhöriga byggnader än fyra stathus, en ladugårdsbyggnad vid Flyinge kungsgård och den nu nedbrunna logbyggnaden. Öfriga för egendomens brukande erforderliga hus tillkomme det arrendatorn att utan bidrag från kronans sida vare sig genom afdrag å arrendet eller af annat slag anskaffa och underhålla. Nu utgående arrende vore ock, på sätt framginge bland annat af det handlingarna i ärendet bifogade instrumentet öfver den uppskattning, som hållits före nuvarande arrendeupplåtelsen, beräknadt med hänsyn till förekommande brist på tillräckliga byggnader. Vid sådant förhållande syntes det domänstyrelsen kunna ifrågasättas, om det bidrag arrendatorn erbjudit sig lämna vore tillräckligt. Vål kunde det, såsom Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande framhållit, anses uppväga den nytta, som arrendatorn af de nya byggnaderna tillskyndades, i det fall att de nya byggnaderna ersatte förut befintliga hus, som vore jordägaren tillhöriga och denne enligt kontraktet förbundit sig att hålla. Men härvid borde jämväl beaktas, att de hus, kronan i förevarande fall skulle nybygga, vore afsedda ersätta, hvad arrendatorn eljest hade att utan bidrag från jordägarens sida förskaffa sig. Bebyggandet af kronan innebure i detta fall ett arrendatorns fritagande från ett kontraktsevenligt onus, en förmån, som syntes kräfva en höjning i arrendatorns bidrag.

Stuteriöfverstyrelsen har nu med underdånig skrifvelse den 12 nästlidna mars till Eders Kungl. Maj:t öfverlämnat samtliga till ärendet hörande handlingar samt därvid anfört, att styrelsen i likhet med förenämnda myndigheter ansåge synnerligen önskvärdt, att återuppbyggandet af för här ifrågavarande egendom erforderliga ekonomihus måtte ske för kronans räkning, äfvensom att arbetet måtte verkställas i enlighet med det under alternativ III angifna förslaget, hvilket styrelsen ansåge sig kunna i hufvudsak biträda.

Hvad anginge det af arrendatorn erbjudna bidraget till byggnadskostnaden, funne sig stuteriöfverstyrelsen på de af domänintendenten

anförda skäl, mot hvilka Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande ej haft något att erinra, böra tillstyrka detsammas godkännande.

På grund af hvad sålunda anförts har stuteriöfverstyrelsen hemställt, att å ifrågavarande egendom måtte för kronans räkning få, i hufvudsaklig öfverensstämmelse med förberörda, till det under alternativ III upptagna förslaget hörande ritningar och kostnadsförslag, uppföras samtliga för egendomen nu ifrågasatta ekonomihus för en sammanlagd kostnad af högst 35,580 kronor 25 öre; att för ändamålet måtte få användas dels det för den förutnämnda nedbrunna logebyggnaden influtna brandskadeersättningsbeloppet, 5,550 kronor, och dels förenämnda af vederbörande arrendator erbjudna byggnadsbidrag, 3,324 kronor; att för bestridande af det därefter återstående kostnadsbeloppet, 26,706 kronor 25 öre, måtte ställas till styrelsens disposition ett belopp af 20,825 kronor 94 öre, motsvarande förberörda till staten inlevererade expropriationsmedel, äfvensom medgifvas att ytterligare erforderliga 5,880 kronor 31 öre måtte få af styrelsen bestridas från det under nionde hufvudtiteln uppförda reservationsanslaget till hästafvelns förbättrande.

Därefter har öfverintendentsämbetet i infordradt underdånigt utlåtande den 23 nästlidna mars öfver det uppgjorda förslaget till nya ekonomibyggnader å här ifrågavarande egendom, med instämmande af hvad domänstyrelsens byggnadskunniga biträde anført, framställt några ytterligare anmärkningar rörande byggnadernas inredning samt föreslagit en annan gruppering af dem, utan att i sammanhang därmed ifrågasätta någon förändring i den angifna kostnadssumman.

Beträffande stuteriöfverstyrelsens framställning därom, att ett belopp, motsvarande förberörda expropriationsmedel, måtte för här ifrågavarande ändamål ställas till styrelsens disposition, har statskontoret i underdånigt utlåtande den 7 innevarande april meddelat, dels att nyssnämnda expropriationsmedel för år 1895 ingått bland statsverkets inkomster under titel »extra uppörd», dels ock att Eders Kungl. Maj:t enligt beslut den 19 mars 1897 funnit en af stuteriöfverstyrelsen gjord hemställan, att berörda belopp måtte få användas till inlösande för kronans räkning af vissa byggnader å egendomen i fråga, icke till någon åtgärd föranleda. Under sådana förhållanden har det synts statskontoret, att nu föreliggande framställning lika litet som den år 1897 föreliggande kunde bifallas, utan att, där så finnes erforderligt, medel för ändamålet borde på annat sätt beredas.

Då det torde vara uppenbart, att ekonomihusens beskaffenhet å Departements- en egendom alltid utöfva inflytande såväl på lättheten att få egendo- chefen.

men utarrenderad som på arrendebeloppet, i det att omsorgsfullt uppförda, tillräckligt rymliga och praktiskt inredda byggnader underlätta egendomens rationella skötsel och sålunda kunna sägas i viss mån bidra till att öka dess afkastningsförmåga, synes det mig i hög grad önskvärdt att, då i det närmaste alla de viktigaste ekonomihusen å kronans här ifrågakvarande egendom nu måste nybyggas, detta sker på sådant sätt, att de för framtiden komma att tillhöra kronan. Jag finner det i detta fall så mycket mera af behovet påkalladt, som egendomen å ena sidan på grund af sin storlek kräver jämförelsevis dyrbara byggnader, medan det å andra sidan lätt låter tänka sig att arrendatorn i den omständigheten, att endast några få år återstå af arrendetiden, kan finna anledning att söka nedbringa byggnadskostnaderna till det minsta möjliga genom att inskränka utrymmet i de olika byggnaderna och vid deras uppförande göra äfven andra besparingar, som förringa deras användbarhet och värde för gården. Sker detta på sådant sätt, att arrendatorn därigenom hindras att å gården framföda hela det antal kreatur, som eljest kunnat hållas å densamma, kan detta lätt komma att på ett för kronan menligt sätt inverka på egendomens skick vid arrendeperiodens utgång.

Såsom ytterligare stöd för min uppfattning om önskvärdheten af att uppförandet af de föreslagna byggnaderna sker på kronans bekostnad anser jag mig böra nämna, att vid senaste arrendeuppskattningen å ifrågakvarande egendom den åsikten gjorde sig gällande hos uppskattningsmännen, att saknaden af erforderliga, kronan tillhöriga byggnader i så hög grad förminskade arrendevärdet, att detta nedsattes med ej mindre än 2,596 kronor under det eljest beräknade.

Då emellertid arrendeafkastningen af nu ifrågakvarande egendom är anslagen till underhåll af Flyinge hingstdepå, kan — såsom redan af Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande blifvit framhållet — kostnaderna för de föreslagna byggnadernas uppförande icke i föreliggande fall bestridas genom afkortning å arrendet, utan måste de för ändamålet erforderliga medlen särskildt anvisas.

Beträffande de i ärendet oförmälda expropriationsmedlen anmälde Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande i Malmöhus län i underdånig skrifvelse den 10 december 1895 inbetalningen af dem jämte upplupen ränta å beloppet från de dagar, den exproprierade marken tagits i anspråk för Malmö—Tomelilla järnvägs behof; och beslöt Kungl. Maj:t den 31 juli 1896 med anledning af Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvandes berörda anmälan, att vederbörande arrendatorer skulle äga att

såsom ersättning för den mark, som genom järnvägsanläggningen frångått egendomarna, å de influtna löseskillingarna uppbära ränta efter 4 procent för år räknadt, hvilka ersättningsbelopp skulle till dem utbetalas af expropriationsmedlen, samt att hvad efter berörda likvider återstode skulle uppdebiteras bland statsverkets inkomster under rubriken »extra uppbörd».

Dessa till statsverket redan inlevererade och i statsregleringen intagna medel, hvilka uppgått till 20,825 kronor 94 öre, kunna således — såsom också statskontoret i sitt utlåtande framhållit — icke nu disponeras till uppförande af för egendomen erforderliga byggnader. Den af statskontoret i dess omförmälda utlåtande omnämnda, af stuteriöfverstyrelsen gjorda framställningen om medlens användande för inlösen för kronans räkning af vissa af de arrendatorn tillhöriga byggnaderna å gården blef ock genom återopade nådiga beslutet den 19 mars 1897 på grund af angifna förhållande af Kungl. Maj:t afslagen.

Då emellertid nu ifrågavarande expropriationsbelopp influtit för jord, exproprierad från en för Flyinge hingstdepås räkning utarrenderad kronoegendom, synes det mig fullt berättigadt att, då en annan till depåns underhåll anslagen kronoegendom nu måste förses med erforderliga nybyggnader, motsvarande kapital af statsverket nedlägges i dessa byggnader. Den minskning i depåns inkomster från förstnämnda egendom, som utbrytningen af den exproprierade marken kan hafva förorsakat, skulle sålunda komma att ersättas depån genom den ökning i arrendet för sistnämnda egendom, som bör kunna påräknas genom dess förseende med fullt tillfredsställande, kronan tillhöriga ekonomihus.

För att erforderliga medel skola blifva tillgängliga, måste emellertid hemställan göras hos Riksdagen om anvisande af här ifrågavarande belopp, hvilket synes mig kunna afrundas till 20,000 kronor.

Till täckande af de beräknade nybyggnadskostnaderna, 35,580 kronor 25 öre, skulle vidare komma att finnas disponibel den af kronan lyftade brandskadeersättningen, 5,550 kronor. Återstående kostnadsbeloppet, 10,030 kronor 25 öre, synes mig — i enlighet med hvad som blifvit föreslaget — böra bestridas dels med vederbörande arrendators byggnadsbidrag och dels med medel, anvisade från reservationsanslaget till hästafvelns förbättrande.

I anledning af hvad domänstyrelsen anmärkt därom, att det af arrendatorn erbjudna byggnadsbidraget vore väl knappt beräknadt, har arrendatorn på gifven anledning förklarar sig villig höja det

samma till 4,000 kronor, med hvilket belopp jag anser att man bör låta sig nöja.

Hvad som därefter kommer att återstå för byggnadskostnadernas täckande synes mig — såsom äfven stuteriöfverstyrelsen föreslagit — lämpligen böra utgå af reservationsanslaget till hästafvelns förbättrande. Och torde jag, under förutsättning att det af Riksdagen begärda beloppet anvisas, få framdeles underställa frågan härom Eders Kungl. Maj:ts slutliga pröfning.»

Utskottets
yttrande.

Ifrågavarande till uppförande föreslagna ekonomihus äro afsedda att ersätta fem sådana genom eldsvåda förstörda byggnader, tillhörande en — en logebyggnad — kronan och de fyra öfriga, innefattande häststall, koladugård, loge, redskapshus, ungförelstall och magasin, arrendatorn af egendomen i fråga. De tilltänkta byggnaderna, till antalet fyra, skulle utgöras af hissloge, häststall, koladugård samt en byggnad för vagnsport och redskap, inrymmande jämväl magasin. Hela kostnaden för desamma skulle belöpa sig till 35,580 kronor 25 öre, hvaraf dock 15,580 kronor 25 öre disponeras för ändamålet utan särskildt anslag af Riksdagen. Såsom skäl för att jämväl arrendatorns hus skulle nybyggas på kronans bekostnad har hufvudsakligen åberopats, dels att egendomen i annat fall ej kunde blifva försedd med ändamålsenliga och tillräckliga byggnader, i det ingen arrendator kunde antagas våga nedlägga stora kostnader på byggnader, som han riskerade att icke få nöjaktigt ersatta vid arrendeperiodens utgång, dels att någon lämplig plan vare sig för egendomens verkliga behof af byggnader eller deras ändamålsenliga förläggning med hänsyn till det dagliga bruket icke kunde antagas blifva af en arrendator genomförd, dels ock den omständigheten att ekonomihusens beskaffenhet å en egendom alltid utöfva inflytande såväl på lättheten att få egendomen utarrenderad som på arrendebeloppet.

Hvad sålunda och i öfrigt anförts till stöd för att samtliga å egendomen behöfliga nybyggnader måtte uppföras på kronans bekostnad, finner utskottet öfvertygande; och då utskottet, som tagit del af de till ärendet hörande handlingar och ritningar, ej funnit anledning till erinran vare sig emot planen för nybyggnaderna eller emot de därför beräknade kostnaderna, får utskottet hemställa,

att Riksdagen må såsom bidrag till uppförande af erforderliga ekonomihus å lotterna n:r 1—5 af Flyinge kungsgård, Valleberg kallade, på extra stat för år

1910 anvisa ett belopp af 20,000 kronor med rätt för Kungl. Maj:t att förskottsvis under innevarande år af tillgängliga medel utanordna beloppet.

Stockholm den 30 april 1909.

På statsutskottets vägnar:

G. BILLING.
